

MEGA-OORLOGSEPOS RED CLIFF

John Woo is terug op het slagveld van de eer

Na zestien jaar Hollywood keerde Hongkong-regisseur John Woo triomfantelijk terug naar het Oosten voor zijn droomproject RED CLIFF. Het ruim vier uur durend over twee episodes verdeelde historisch oorlogsepos is de duurste film ooit in Azië geproduceerd. Een gedurfde maar succesvolle gok want deel 1 werd in China en omstreken de filmhit van '08 terwijl deel 2 in '09 op dezelfde weg lijkt. Buiten Azië wordt een verkorte versie van de film uitgebracht. Ook na 'Kill Bill', 'Mesrine' en 'Che' blijven diptieken moeilijk liggen. Bovendien willen distributeurs op de 'westerse smaak' inspelen.

IVO DE KOCK

“De Amerikaanse distributeur vroeg een kortere versie van RED CLIFF, met minder personages en nevenverhalen,” zei regisseur John Woo tijdens een persconferentie in Singapore, “ik wou het Aziatisch publiek de indruk geven dat ze keken naar een vertrouwd verhaal (*de geschiedenis van de Chinese 'drie koninkrijken' is verankerd in het oosterse collectieve bewustzijn, nvdv*) maar het westerse publiek moet ook het gevoel krijgen dat ze worden meegesleept door een liefdesverhaal zoals *Troy* of een Aziatische versie van *Gladiator*”. Woo omzeilde de vraag of westerlingen niet verloren gaan lopen in de compacte versie van een voor hen onbekend verhaal met minder goed te onderscheiden personages, luisterend naar namen zoals Zhou Yu en Zhao Yun. Om maar te zwijgen van zijn poging om “het ritme van de actie en de schoonheid van de camerabewegingen muzikaal te benadrukken”. Er is echter niets nieuws onder de zon. Zijn spreidstand tussen Oost en West bracht Woo

al eerder in de problemen. De eerste Aziatische regisseur die Hollywood met tromgeroffel inhaalde beïnvloedde Amerikaanse cineasten (Martin Scorsese, Oliver Stone, Quentin Tarantino) en vond zelf inspiratie in het Westen maar maakte zijn beste werk in Hongkong. Het is geen toeval dat Woo zich na teleurstellende Amerikaanse blockbusters (*Mission: Impossible II, Paycheck*) in zijn continent wil herbronnen dankzij historische drama's zoals RED CLIFF en (binnenkort) *1949*.

De in China geboren cineast (°1946) begon zijn carrière in Hongkong bij Shaw Brothers waar het genrekader snel té beperkt bleek. Woo dweept immers met westerse regisseurs zoals Jean-Pierre Melville, François Truffaut en Sam Peckinpah terwijl hij ook beïnvloed werd door de morele cinema van de oosterse filmmaker Chang Cheh (*Wu du*) met zijn verhalen gedreven door edelmoedige personages en doordrongen van eer en traditie. De unieke positie van Woo – oosterse roots verstreng-

geld met fascinatie voor westerse cultuur – leidde tot films met een mix van universele (de geest van ridderlijkheid, het belang van broederschap), christelijke (het idee van zelfopoffering) en Chinese (de cultus van de familie) waarden. Mede dankzij regisseur Tsui Hark (*Zu Warriors From The Magic Mountain*) die in '86 Woo's doorbraakfilm *A Better Tomorrow* produceerde. Een film noir gevolgd door *A Better Tomorrow 2* ('87), *The Killer* ('89), *Bullet in the Head* ('90), *Once a Thief* ('91) en *Hard-Boiled* ('92). Films uit verschillende genres die gevat werden onder de noemer *heroic bloodshed*, heroïsch bloedvergieten als referentie naar de melodramatische, theatrale manier waarop Woo met actie omgaat. Zo is het geweld in zijn meesterwerk *The Killer* niet gratuit. Via zijn mise-en-scène maakt Woo het irreëel en symbolisch. Met een romantische held (die strijdt voor traditionele waarden en tegen het noodlot) en thema's zoals zonde, bezinning, lijden en zuivering (geaccentueerd door alomtegen-

woordige religieuze objecten en rondfladderende duiven) volgt Woo het tragische traject van de mens. Waarbij westers doemdenken en oosterse fataliteit elkaar vinden. “Mijn actie is niet van het cartooneske Amerikaanse soort,” aldus Woo, “actiescènes hebben bij mij meer met ballet en opera te maken dan met stripboeken”. Al bij zijn eerste stappen in Hollywood, met de lichtkomische Van Damme-actiefilm *Hard Target* ('93), bleek dat die unieke stijl ook Woo's achilleshiel was. Zolang hij technische bravoure en visuele verbeelding gebruikte om de link tussen geweld en de menselijke psyche te leggen (*Broken Arrow*, '96; *Face/Off*, '97; *Windtalkers*, '02) leverde Woo nog interessante drama's af, maar als huurling-regisseur liet hij zijn stijlmiddelen te vaak ontaarden in karikaturen. Getuige *Mission: Impossible II* ('00) en *Paycheck* ('03). Omdat Woo in Hollywood een schaduw van zichzelf dreigde te worden drong zich een terugkeer op naar Azië en naar tragische helden op het slagveld van eer.

Met een uit de pan swingend budget (80 miljoen dollar), acteurs die afhaakten (Chow Yun-Fat) en een stuntman die verongelukt tijdens de opnames leek RED CLIFF aka CHI BI meer een nachtmerrie dan een droomproject te worden. Maar mede door een sterke cast (onder anderen Tony Leung Chiu-Wai, Takeshi Kaneshiro en Zhang Fengyi) en een indrukwekkende crew (chef foto's Lu Yue & Zhang Li, componist Taro Iwashiro, choreograaf Cory Yuen, production designer Tim Yip) wist Woo de onderneming tot een goed einde te brengen. Meer nog, RED CLIFF groeide uit tot het grootste commerciële succes uit de Hongkongse filmgeschiedenis. Toch wel verrassend voor een historisch epos dat viscerale actie koppelt aan een theatrale sfeer- en karakterschets. Ook al is iedereen in Azië vertrouwd met het verhaal van de heroïsche 'Red Cliff'-strijd aan het einde van de Chinese Handynastie. Scenarist-regisseur John Woo verrijkte de 14de-eeuwse klassieker 'Romance of the Three Kingdoms' (Luo Guanzhong) met historische elementen en filmische vondsten zonder zich veel aan te trekken van de verhaalversies die al eerder in de populaire cultuur (strips, tv-drama) het licht zagen en zonder zich te bekommeren om mogelijk-

ke politieke metaforen (de hereniging van China). Hij start het verhaal in de zomer van 208, wanneer de ambitieuze eerste minister Cao Cao (Zhang Fengyi) keizer Han (Wang Ning) overhaalt om een oorlog te starten tegen de in het Zuiden van China actieve krijgsheren Liu Bei (You Yong) en Sun Quan (Chang Chen). Wanneer Cao Cao met zijn machtig leger optrekt en ondanks het verzet van moedige krijgers zoals Zhang Fei (Zang Jinsheng) en Zhao Yun (Hu Jun) aan de winnende hand lijkt, tracht adviseur Zhuge Liang (Takeshi Kaneshiro) een alliantie op te zetten met de door Zhou Yu (Tony Leung) aangevoerde troepen van Sun Quan. Maar zelfs dan nog dient de underdog (het keizerlijk leger is veel groter) een beroep te doen op al zijn moed en vindingrijkheid om de slag bij de 'rode klif' op de Yangtze-rivier te winnen.

Hoe (de tot een film herwerkte) RED CLIFF er in onze contreien zal uitzien is bij het ter perse gaan nog niet geweten, maar dankzij de Hongkongse Blu-Ray uitgave (dis. Mei-Ah) konden we wel al genieten van de Aziatische episode 1. Een spectaculaire en wondermooie film. Woo valt meteen met de deur in huis en wisselt de machtsgreep van de eerste minister (in het indrukwekkende keizerlijke paleis) af met generaal Zhao Yuns moedige redding van de baby van zijn meester (terwijl de moeder zelfmoord pleegt om uit de handen te blijven van de militairen die haar dorp verwoesten). Een even flitsend als theatraal begin maar daarna neemt Woo de tijd om de vele personages deftig te introduceren via rustige, trage scènes vol poëtische dialogen en sensuele momenten. Dieren krijgen daarbij een symbolische functie. Een vogeltje drukt de verwarde gemoedsgesteldheid van de keizer uit, een dwarsgeboren veulen geeft de hoop van de beproefde bevolking weer (“Beloof me van hem geen oorlogspaar te maken wanneer hij volwassen is” smeekt een vrouw haar geliefde), een tijger zet een bange aanvoerder aan tot moedig gedrag en het eerste deel eindigt wanneer de camera de vlucht van een duif (Woo's signatuur) volgt. We vliegen van de vesting waarop het ene leger zich bevindt naar het kamp waar de tegenstander... voetbal speelt! Ook de militaire strategieën van de underdog worden aan dieren gelinkt. Een

gansformatie werkt met beweeglijke vleugels en de schildpadopstelling creëert een doolhof waarin de tegenstander wordt opgevangen en afgeslacht. Woo maakt de gevechten vooral heel filmisch. Met ruimte voor illusie en verblinding. Spiegelende schilden, stofwolken, lokaas en optisch bedrog zijn wapens in de strijd. “Waarheid en illusie zijn vaak vormod als elkaar” klinkt het tijdens besprekingen. Dergelijke oneliners worden door Woo vaak – m.b.t. de nood aan eenheid en de positie van de vrouw – gebruikt om een visueel gebrachte boodschap te versterken. Wat nadrukkelijk voor westerse oren en ogen, maar vertrouwd voor een publiek dat thuis is in boeddhisme (wijsheid zorgt voor verlichting), confucianisme (empathie, rechtvaardigheid, fatsoen, trouw en wederkerigheid als vaste thema's bij Woo) en taoïsme (de cyclus van de vijf elementen vormt de onderstroom van Woo's David vs. Goliath-verhaal). Ook de uitvergroete actiescènes (die realistisch geweld combineren met expressionistische choreografie) worden door een oosters publiek gelezen als illustratie van innerlijke kracht en overtuiging. Deel 1 van het (Aziatische) tweeluik RED CLIFF is dan ook een heel straf, spiritueel actie-epos dat stijl, inhoud, spektakel, humor en emotie verstrengelt. John Woo (opnieuw) op zijn best. Een perfect huwelijk van oosterse en westerse gevoeligheden en invloeden. We kijken uit naar het slotdeel (via dvd) en hopen dat Woo voor de westerse compilatie de essentie heeft bewaard. Zodat RED CLIFF ook bij ons tot een bioscooptopper kan uitgroeien. ✕

RELEASE 25 MAART – BESPREKING IN VOLGEND NUMMER

JOHN WOO OP DE SET VAN RED CLIFF